

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 5. februarja 1868. ~

Gospodarske stvari.

Ali je boljše, živino v hlevu pasti ali zunaj na paši?

Na to se lahko odgovori.

Na dobri paši živino imeti, v takem kraju, kjer se pokositi ne dá, se zgubi gnoj, družega ne, klaja pa prihrani. Na prazni paši pa jo imeti, se ne zgubi le gnoj, ampak tudi sicer nobenega dobička ni. Če bi se živina v hlevu redila, in bi se ji v hlev klaja nosila, ki se poleti lahko pridela, bi živina lepša bila, bi krave več mleka imele, bi mati več masla prodala, in hiša bi lep kup dobrega gnoja imela, in muhe bi živine v tamnem in posnaženem hladnem hlevu ne nadlegovale; tudi ni v toliko nevarnosti nalesti kužnih bolezni. Z dobrim tako pridobljenim gnojem bi se njive gnojile, in na njivi bi se desetkrat več in boljše klaje zelene in suhe dobilo, s katero bi se živina poredila, kakor se je na taki prazni spašnji dobiti more.

Ali tedaj srenjski pašniki niso velika dobrota za srenje?

Navadni srenjski pašniki v dolinah, kjer bi se lepi travniki, ali lepe, dobre njive dale narediti; ali v hostah, kjer živina mladi les zatira, so take paše gotova neumnost in zguba. Na planinah, kjer se ne dá lahko kositi in mrva domu spravljati; ali pa se to ne splača, so take spašnje nekotika dobrota, ker se ondi živina celo poletje pase, se molze, se po redi vse godí, se živina zredí in vpita in se domá veliko klaje prihrani.

Kaj je tedaj s takimi srenjskimi spašniki storiti, kakor razdeliti jih med sosede, da bo potlej vsak svoj del varoval in lahko dobro obdeloval, njive ali travnike naredil, in na njih kmalu toliko pridela, da bo na spašnje prav lahko pozabil in se svoji poprejšnji neumnosti čudil. Samo, če bi kje srenjski spašniki se ne dali obdelovati; če bi kamenit ali tak svet bil, da ne kaže iz razdelitve nič dobička, in bi paša ondi za ovce, koze, ali za živino vendar še največ dala, postavimo, v bregih, na visocih planinah itd., naj bi ondi taki srenjski pašniki ostali.

Kmetijski gospodar naj računi!

Ako kmetovalec hoče vedeti, koliko mu gospodarstvo sploh ali kateri del kmetije donša dohodkov, mora si sproti zapisovati dohodke in stroške, — to je, račun (rajta) naj!

Zapisniki taki naj bodo razdeljeni za vsaki del kmetijstva, in kar je le mogoče, lahko razumljivi in preprosto narejeni, da računanje ne stane niti veliko časa niti učenosti itd. in nam vendar vsaki čas pri po-

gledu računov natanjčen pregled kažejo, koliko je ta ali uni del kmetijstva boljši ali slabši, na dobičku ali na zgubi. Kdor ne računi, ni dober kmetovalec, in ne more v svojem gospodarstvu nikoli gotovo vedeti za dohodke in stroške. — Kako more kmetovalec se prepričati, ako sproti ne računi, na primer pri pitavni živini, ali ima dobiček ali zgubo; kako more vedeti pri sejanji lanú, repe ali kake druge kupčijske rastline, ali mu dobiček donša ali ne, ker ne vé stroškov pridelovanja, niti dohodkov za pridelovanje primerja.

Ne samo to, temuč tudi še drugi vzroki so, da gospodar kmetijske račune spisuje.

Dolgi zapiski pisati pa gospodarju ni mogoče, ker gospodar po svojem poklicu mora biti priča vseh kmetijskih del in opravil, pa bi tega ne mogel, ako bi spisal cel bukve. Vsaki dan pa se more pri spisuvanju računov kake pol ure pomuditi, in več mislim, ne bi se potrebovalo. Kmetovalec, ki zapisnike že delj časa dela, ne bode se dal pregovoriti, da bi jih opustil, ker se je prepričal, da so mu v korist in prid.

Tisti, ki bi hoteli ta nauk posnemati, imajo zdaj o začetku novega leta najboljši priložnost, svoje blago, živino, klajo itd. zaznamovati, po tem pa dohodke in izdajke gospodarstva svojega.

J. Sajè.

Ne dajte se vsem ljudem križem ženiti!

Še se spominjamo, kako krepko se je gosp. dr. J. Bleiweis v deželni zbor poganjal za to, da ne bi se smel ženiti vsak berač in da bi županije imele moč zabraniti take ženitve zgolj le „na hlače“, in je pobijal razloge grofa Antona Auersperga, ki je zagovarjal pravico, da se sme ženiti vsak berač. Kako je neki to, kdo je kriv, da so županije zdaj vendar brez prave oblasti zoper to nadlogo?*) Ali mislite, da po tej „frajosti“ pomoč dojde cesarstvu, ali deželam, ali soseskam? Za Boga! da ne. Po tem nimajo niti cesarstvo, niti dežela, najmanj pa občine koristi, marveč veliko škodo. Pregovor je ta: „če kmet ne orje, gospod bi moral lačen biti“, in „če kmet trte ne sadi, gospod bi moral vodo piti“. In ravno po ženitbi vsakega postopača se godí kmetu velika krivica; če že ena sama oseba živeti ne more, kako bo tak svojo ženo, in če mu Bog še otrok dá, družino preživiti mogel? Kako drugače kakor s sleparijo ali tatvino. In če takšnega postopača nesreča zadene, da zbolí in je za delo nezmožen, ali da pride v kak večleten zapor, kdo bo takrat njegovo ženo in otroke živil? Kdo drugi kakor njegova občina (soseska). Naj tedaj slavni deželni odbor to reč iznova prinese v deželni zbor, da se prenaredi nesrečna postava, ki množi siromašino po deželi, da

*) Nesrečni §. občinske postave je tega kriv.